

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne.....2014,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s účinností rekodifikace soukromého práva

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o soudních poplatcích

Čl. I

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona č. 271/1992 Sb., zákona č. 273/1994 Sb., zákona č. 36/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 255/2000 Sb., zákona č. 451/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 72/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 159/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 123/2008 Sb., zákona č. 216/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 217/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 218/2011 Sb., zákona č. 303/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 19/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 404/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 167/2013 Sb. a zákona č. 293/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se na konci písmene b) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem na žádost osoby oprávněné k jejímu podání.“.

2. V § 2 odst. 1 se na konci písmene e) čárka nahrazuje tečkou a písmeno f) se zrušuje.

3. V § 2 se doplňuje odstavce 10, který zní:

„(10) Poplatníkem poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem je osoba, na jejíž žádost se zápis provádí.“.

4. V § 3 se doplňuje odstavce 6, který zní:

„(6) Ve věcech poplatků za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem je příslušný krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud osoby, již se zápis ve veřejném rejstříku týká.“.

5. V § 4 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Jde-li o poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, vzniká poplatková povinnost okamžikem podání žádosti u notáře osobou oprávněnou k jejímu podání.“.

6. V § 5 se za slovo „úkony“ vkládají slova „a poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem“.

7. V § 7 odst. 1 větě první se za slovo „Poplatek“ vkládají slova „ , s výjimkou poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem,“.

8. Za § 7 se vkládá nový § 7a, který včetně nadpisu zní:

„§ 7a

Výběr a odvod poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem

(1) Poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem vybírá a odvádí plátce poplatku, kterým je notář, který zápis provádí.

(2) Plátce poplatku je povinen poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem od poplatníka vybrat, a to do 10 dnů po podání žádosti u notáře osobou oprávněnou k jejímu podání.

(3) Peněžní prostředky ve výši vybraného poplatku za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem se vloží nebo převedou na samostatný účet v českých korunách v bance, ve spořitelním a úvěrním družstvu nebo v zahraniční bance, která má sídlo na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, určený výhradně pro tento účel, jehož majitelem je plátce poplatku.

(4) Plátce poplatku je povinen odvést poplatek správci poplatku do 15 dnů po provedení zápisu.“.

9. V § 8 se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem nelze platit kolkovými známkami.“.

10. V § 9 se doplňují odstavce 10 a 11, které zní:

„(10) Není-li poplatníkem poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem plátcí poplatku zaplacen a plátce poplatku v důsledku toho tento poplatek nevybere, plátce poplatku tento zápis neprovede.

(11) Je-li plátce poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem v prodlení déle než 4 pracovní dny následující po dni splatnosti podle § 7a odst. 4, uloží mu správce poplatku zaplatit nezaplacenou část poplatku rozhodnutím a v něm stanoví zvýšení poplatku, a to ve výši 20 % nezaplacené části poplatku; toto zvýšení je příslušenstvím poplatku sledujícím jeho osud.“.

11. V § 10 se doplňuje odstavec 11, který zní:

„(11) Jde-li o poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, poplatková povinnost zaniká, pokud zápis nebyl proveden. Byl-li poplatek plátcem od poplatníka vybrán, vrátí jej plátce poplatku poplatníkovi.“

12. V § 11 odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „ , podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a kompenzace a dávek péstounské péče“.

13. V § 11 odst. 2 písm. e) se za slovo „pracovního“ vkládají slova „nebo služebního“.

14. V § 11 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno u), které zní:

„u) odborová organizace, mezinárodní odborová organizace, organizace zaměstnavatelů a mezinárodní organizace zaměstnavatelů nebo jejich pobočné organizace ve věcech zápisu jejich vzniku, změny a zániku do veřejného rejstříku.“

15. V § 11 odst. 5 se za větu první vkládá věta „Osvobození podle odstavce 1 písm. g) a k) a osvobození podle odstavce 2 se vztahuje i na poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem.“

16. V příloze v položce 1 bodě 1 se za slovo „řízení“ vkládají slova „a za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu“.

17. V příloze se položka 2 zrušuje.

18. V příloze v položce 11 se na konci bodu 1 doplňuje písmeno f), které zní:

„f) za zápis obchodní firmy řádně založené obchodní korporace učiněný před zápisem obchodní korporace do veřejného rejstříku 1 000 Kč“.

19. Na konci přílohy se doplňuje položka 39, která včetně nadpisu zní:

„Poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem

Položka 39

1. Za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem
a) za první zápis akciové společnosti do veřejného rejstříku	8 000 Kč
b) za první zápis osoby do veřejného rejstříku,
s výjimkou akciové společnosti nebo spolku	2 700 Kč
c) za změny nebo doplnění	1 000 Kč

2. Poplatek podle bodu 1 písm. c) se vybere za žádost pouze jednou bez ohledu na počet měněných nebo doplňovaných skutečností uvedených v žádosti. Změnou se rozumí i žádost o výmaz skutečnosti a zápis nové skutečnosti týkající se právnické osoby nebo pouze žádost o výmaz skutečnosti, není-li nahrazována jinou skutečností, nebo pouze žádost o zápis doplňované skutečnosti, nenahrazuje-li jinou skutečnost. Změnou se nerozumí žádost o výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.

3. Poplatek podle této položky se nevybere za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem na základě žádosti příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem.“

Čl. II

Přechodné ustanovení

Pro řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 549/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna občanského soudního řádu

Čl. III

V § 9 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 158/1969 Sb., zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 24/1993 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 216/1994 Sb., zákona 160/1995 Sb., zákona č. 238/1995 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 46/2000 Sb., zákona č. 231/2001, zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 216/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 308/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 104/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 409/2010 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 334/2012 Sb., zákona č. 404/2012 Sb. a zákona č. 293/2013 Sb., se na konci textu písmene l) doplňují slova „, s výjimkou sporů o příspěvky členů společenství vlastníků na správu domu a pozemku, sporů o zálohy na úhradu za služby a způsobu rozúčtování cen služeb“.

Čl. IV

Přechodné ustanovení

Pro určení věcné příslušnosti v řízeních, která byla zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije zákon č. 99/1963 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o zvláštních řízeních soudních

Čl. V

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, se mění takto:

1. V § 108 odst. 1 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) pozůstalý manžel, který nabývá majetek na základě dohody schválené soudem podle § 162 odst. 1 nebo na základě vypořádání usnesením soudu podle § 162 odst. 2, bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno podle § 153 nebo 154,“

Dosavadní písmeno c) se označuje jako písmeno d).

2. V § 108 odst. 1 písm. d) se slova „nebo b“ nahrazují slovy „až c)“.

3. V části druhé hlavě IV dílu 8 se před § 354 vkládá nový § 353a, který včetně nadpisu zní: :

„§ 353a

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud zástavního dlužníka.

(2) Namísto soudu uvedeného v odstavci 1 je k řízení příslušný soud, v jehož obvodu je nemovitá zástava, týká-li se řízení práva k ní.“

4. V § 458 se číslo „445“ nahrazuje číslem „467“.

Čl. VI

Přechodné ustanovení

Pro určení místní příslušnosti v řízeních, která byla zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije zákon č. 292/2013 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna soudního řádu správního

Čl. VII

„V § 7 odst. 3 a v § 31 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 303/2011 Sb. a zákona č. 396/2012 Sb., se za slova „státní sociální podpory,“ vkládají slova „dávek pěstounské péče,“.

Čl. VIII

Přechodná ustanovení

1. Pro určení místní příslušnosti v řízeních ve věcech dávek pěstounské péče, která byla zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije zákon č. 150/2002 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. V případech, kdy Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze ve věcech dávek pěstounské péče, které bylo vydáno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, po dni nabytí účinnosti tohoto zákona a věc mu vrátil k dalšímu řízení, dokončí toto řízení Městský soud v Praze.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. IX

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2015.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

a) Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace, vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku.

Navrhovaná právní úprava reaguje na dosavadní poznatky z aplikace tzv. doprovodných zákonů k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a dalších zákonů. Cílem této úpravy je odstranit některé dílčí problémy tak, aby doprovodné zákony a další zákony přispívaly k bezchybnému praktickému fungování soudního řízení. Současně dochází k zapracování některých doporučení veřejného ochránce práv, který byla identifikována v Souhrnné zprávě veřejného ochránce práv za rok 2012.

Mezi základní oblasti, které navrhovaná úprava mění, patří:

- osoba poplatníka soudního poplatku za zápis do veřejného rejstříku,
- osvobození řízení o dávkách podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a kompenzaci a dávkách pěstounské péče od soudního poplatku,
- srovnání výše soudního poplatku za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu s návrhem na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění,
- úprava placení odměny a náhrad notáře v případě řízení o pozůstalosti, kdy zaniklo manželství zůstavitele jeho smrtí,
- úprava místní příslušnosti v řízení o soudním prodeji zástavy,
- úprava místní příslušnosti v řízeních o dávkách pěstounské péče.

Jedna z významných změn nastává v zákoně o soudních poplatcích v souvislosti s možností notářů provádět přímé zápisy do veřejných rejstříků, aniž by byla nutná spoluúčast soudu. Navrhovaná úprava mění osobu poplatníka soudního poplatku za zápis tak, aby lépe vyhovovala dosavadním zvyklostem. Nově by tak měl být poplatníkem ten, kdo žádá notáře o provedení zápisu. Sám notář pak bude plátcem takového soudního poplatku. Soud pak bude soudní poplatky vybrané notáři pouze spravovat. Lze tedy předpokládat, že v případě bezchybného umožnění notářům provádět přímé zápisy do veřejných rejstříků, bude na rejstříkové soudy napadat významně méně návrhů na zápis než doposud. Dochází tak k vytvoření zvláštního soudního poplatku, který je uveden v nové Položce. Tento soudní poplatek je pak nižší než v případě podání návrhu na zahájení řízení ve věcech veřejného rejstříku na soud. Zavedením této zvláštní položky pak dochází k přiblížení se cílům, které stanovila Evropská komise svými tzv. předběžnými podmínkami, které kromě jiného požadují snížení nákladů na založení podniku. Současně bude umožněno, aby notáři prováděli zápisy do veřejných rejstříků rychleji, než v případě podání návrhu na zápis k soudu.

Řízení o vydání elektronického platebního rozkazu ve 2/3 případů končí převedením do agendy C a soud tak pokračuje v řízení. Hlavní příčinou, která vede k převodu z agendy CEPR do agendy C, je nedoručení elektronického platebního rozkazu žalovanému do vlastních rukou a povinnost soudu tento elektronický platební rozkaz zrušit. Naopak v menšině jsou případy, kdy soud pokračuje v řízení z důvodu podání odporu, který nebyl odmítnut. Dochází tak k situacím, kdy žalobce podá návrh na vydání elektronického platebního rozkazu a zaplatí příslušný soudní poplatek. Soud je však nucen elektronický platební rozkaz zrušit a pokračovat v řízení tak, jako kdyby žalobce podal běžný návrh na zahájení řízení. V mnoha případech musí být již při podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu žalobci jasné, že elektronický platební rozkaz nebude moci být doručen. Lze tak konstatovat, že žalobci mnohdy podávají návrh na vydání elektronického platebního rozkazu právě proto, že soudní poplatek za takový návrh je nižší než v případě podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení. Navrhuje se proto, aby výjimka pro návrh na vydání elektronického platebního rozkazu spočívající ve sníženém soudním poplatku byla zrušena. Dalším důvodem pro tuto úpravu je, že po zrušení elektronického platebního rozkazu soud má s daným podáním zpravidla stejné množství práce jako v případě, kdy by se jednalo o žalobu podanou běžným způsobem, tj. ne na příslušném formuláři pro elektronický platební rozkaz. Rovněž lze předpokládat, že elektronický platební rozkaz bude i nadále využíván ve stejné výši, když jeho hlavními výhodami je možnost dálkového podání, uživatelsky snadná ovladatelnost a zejména rychlost rozhodnutí.

Důležitou změnou, která bude mít pozitivní dopady na přetíženost Městského soudu v Praze ve správním soudnictví, je změna týkající se příslušnosti soudů ve věcech dávek pěstounské péče. V současné právní úpravě je rozložení agendy v těchto věcech značně nerovnoměrné, což se mimo jiné mnohdy výrazně projevuje i v nežádoucí odlišné délce soudního řízení a přetíženosti převážně Městského soudu v Praze. O dávkách pěstounské péče rozhodují krajské pobočky Úřadu práce ČR. Navrhované řešení povede ve svém důsledku i k urychlení vyřizování agendy v soudním řízení správním ve věcech pěstounské péče. Tato agenda se přesouvá na krajské soudy podle bydliště navrhovatele, nebude se tedy místní příslušnost určovat dle sídla správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni.

Dle tabulek (viz níže) je zcela zřejmé, že řízení týkající se pěstounské péče (spadají pod Ad) vyřizuje nejvíce Městský soud v Praze. Počet nedodělků v roce 2013 činil 518 věcí v této agendě. Z těchto údajů vyplývá, že tuto neuspokojivou disproporcii mezi zatížením správního úseku Městského soudu v Praze ve srovnání se správními úseky jiných soudů je třeba řešit.

Nápad:

rok 2013

Rejstřík	MS Praha	KS Praha	KS Č. Budějovice	KS Plzeň	KS Ústí n. Labem	KS Hradec Králové	KS Brno	KS Ostrava	Celkem ČR
Ca	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Cad	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Az	69	85	1	8	10	78	77	50	378
A	1 689	341	164	289	356	257	684	264	4 044
Af	416	123	81	95	194	141	536	111	1 697
Ad	345	128	81	127	125	153	215	381	1 555

Celkem	2 519	677	327	519	685	629	1 512	806	7 674
---------------	--------------	------------	------------	------------	------------	------------	--------------	------------	--------------

Vyřízeno:

Rejstřík	MS Praha	KS Praha	KS Č. Budějovice	KS Plzeň	KS Ústí n. Labem	KS Hradec Králové	KS Brno	KS Ostrava	Celkem ČR
Ca	497	0	0	2	6	0	2	3	510
Cad	1	0	0	0	0	1	1	0	3
Az	61	56	1	3	9	94	93	34	351
A	1 918	235	156	247	350	238	688	287	4 119
Af	440	89	230	123	403	227	778	91	2 381
Ad	399	95	79	107	118	155	197	398	1 548
Celkem	3 316	475	466	482	886	715	1 759	813	8 912

Nevyřízeno:

Rejstřík	MS Praha	KS Praha	KS Č. Budějovice	KS Plzeň	KS Ústí n. Labem	KS Hradec Králové	KS Brno	KS Ostrava	Celkem ČR
Ca	19	0	0	1	3	0	0	1	24
Cad	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Az	43	53	0	6	5	59	28	55	249
A	2 583	236	79	270	297	174	561	312	4 512
Af	1 026	105	43	118	272	116	541	244	2 465
Ad	518	76	21	76	79	106	125	316	1 317
Celkem	4 189	470	143	471	656	455	1 256	928	8 568

Odbřemenění Městského soudu v Praze by se mělo projevit ve zkrácení neuspokojivé délky řízení před tímto soudem (která je v některých agendách několikanásobná oproti jiným krajským soudům) a odstranění průtahů v řízení, které mohou být v rozporu s právem na spravedlivý proces zaručeným čl. 6 odst. 1 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod.

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Navržená úprava má zcela stejné dopady na muže i na ženy.

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Podle čl. 4 Ústavy ČR jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci. Ústavně garantované právo na soudní a jinou právní ochranu je zakotveno v hlavě páté Listiny základních práv a svobod (vyhlášena pod č. 2/1993 Sb.), která je nedílnou součástí ústavního pořádku České republiky. Předložený návrh posiluje ochranu subjektivních práv v civilním soudnictví. Navrhovaná právní úprava má především posílit ochranu práva na spravedlivý proces.

c) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie.

Návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, nebo s judikaturou Soudního dvora Evropské unie. Předpisy Evropské unie, judikatura soudních orgánů Evropské unie nebo obecné zásady práva Evropské unie se na danou oblast nevztahují.

d) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s vyhlášenými mezinárodními smlouvami, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jakož i s obecně uznávanými a dodržovanými zásadami mezinárodního práva.

Navrhovaná právní úprava se nedotýká práv a svobod zaručených Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb.) a jejími protokoly, a proto není třeba se zabývat otázkou slučitelnosti návrhu s touto mezinárodní smlouvou ani s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí.

Nová právní úprava bude mít dopady na státní rozpočet. V souvislosti se zavedením nového soudního poplatku pro tzv. přímé zápisy lze očekávat dopad do rozpočtu příjmů kapitoly 336 Ministerstvo spravedlnosti, neboť lze předpokládat, že prostřednictvím notářů bude vyřizováno cca 70 % současné agendy a tím dojde ke snížení příjmů o cca 118 mil. Kč.

Úprava sazby soudního poplatku za elektronický platební rozkaz je vyvolána deficitem v příjmech kapitoly, který byl zaznamenán v roce 2013 a pokračuje i v roce 2014. Nárůst využívání elektronického platebního rozkazu se projevil od II. pololetí 2013 a zapříčinil propad příjmů státního rozpočtu oproti roku 2012 ve výši 100 mil. Kč. V roce 2014 pak deficit výběru soudních poplatků narůstá, k 31.5.2014 činí propad soudních poplatků oproti stejnému období loňského roku již 114 mil. Kč, do konce roku 2014 tak může dosáhnout až cca 280 mil. Kč. Narovnáním poplatku za elektronický platební rozkaz na úroveň poplatku za zahájení občanského soudního řízení nejde o zvýšení objemu příjmů ze soudních poplatků jako celku, ale zachování jejich výše alespoň na úrovni roku 2012. Vzhledem k tomu, že soudní poplatky jsou významnou součástí příjmů kapitoly 336 Ministerstvo spravedlnosti,

resp. součástí příjmů státního rozpočtu, je úprava sazeb za elektronický platební rozkaz nezbytná.

Pozitivní vliv na státní rozpočet se promítne také tím, že stát již nadále nebude platit náklady notáře v případě, že společné jmění manželů bude na základě dohody pozůstalého manžela a dědiců vypořádáno ve prospěch pozůstalého manžela. Dosud náklady notáře platil stát, dle nové právní úpravy bude tyto náklady hradit pozůstalý manžel.

Dopad na specifické skupiny obyvatel se nepředpokládá. Příjemci dávek pěstounské péče budou dle nové právní úpravy podávat případné žaloby u soudu, který bude místně příslušný dle jejich bydliště, což lze označit za pozitivní dopad pro samotné příjemce dávek.

Návrh nemá dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopad na podnikatelské prostředí. V praxi bude možné využít tzv. přímé zápisy prováděné notáři, čímž se výrazně zrychlí a zlevní proces zápisu nově vznikajících společností do veřejného rejstříku.

f) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

Úprava nemá dopadů ve vztahu k ochraně soukromí či osobních údajů. Návrh žádným způsobem nemění dosavadní praxi v oblasti ochrany soukromí či osobních údajů. Návrh není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, ani se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

g) Zhodnocení korupčních rizik.

Tato úprava nepředpokládá žádná korupční rizika.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Dle ust. § 108 a násl. zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob je umožněno, aby notáři prováděli přímé zápisy do veřejných rejstříků. Vedle poplatků za řízení a poplatků za úkony se zavádí nový, třetí typ poplatku, a to poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem.

K bodu 2

Zrušuje se ustanovení, které stanoví, že poplatníkem poplatku za řízení před soudem prvního stupně je notář v případě zápisu skutečnosti do veřejného rejstříku. Uvedené ustanovení je obsoletní, neboť v případě zápisu prováděného notářem podle zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob žádné takové řízení neprobíhá.

K bodu 3

Stanoví se, kdo je poplatníkem poplatku za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem. Je jím osoba, na jejíž žádost se takový zápis provádí. Takovou osobou je podle § 11 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob osoba uvedená v tomto zákoně (viz např. § 37, § 39, § 46 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob).

K bodu 4

Explicitně se stanoví, který soud je příslušný ve věcech poplatků za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem. Tato úprava je nutná z toho důvodu, že v § 3 zákona o soudních poplatcích je upravena příslušnost soudu pouze pro poplatky za řízení a poplatky za úkony. Soud, v jehož obvodu je obecný soud osoby, jíž se zápis ve veřejném rejstříku týká, bude správcem poplatku za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem (srov. § 13 zákona o soudních poplatcích).

K bodu 5

Vznik poplatkové povinnosti u poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem je upraven odlišně od poplatků za řízení a poplatků za úkony. Poplatková povinnost vzniká již podáním žádosti osobou k tomu oprávněnou. Tato úprava je nutná s ohledem na existenci plátce tohoto poplatku (viz navrhovaný § 7a zákona o soudních poplatcích), který je povinen poplatek od poplatníka vybrat. Plátce poplatku musí vybírat poplatek, u něhož již vznikla poplatková povinnost.

K bodu 6

Soudní poplatek za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem je obdobně jako poplatky za úkony stanoven pevnou částkou, nikoliv tedy procentně.

K bodu 7

S ohledem na to, že poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem je vybírán a odváděn plátcem tohoto poplatku (viz navrhovaný § 7a zákona o soudních poplatcích), výslovně se uvádí u tohoto poplatku výjimka z pravidla, že poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti. Poplatková povinnost vznikne u poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem okamžikem podání žádosti osobou

oprávněnou k jejímu podání, nicméně je na plátcí poplatku, aby vybral poplatek od poplatníka tak, aby ho byl schopen v zákonem stanovené lhůtě odvést správci poplatku.

K bodu 8

V ustanovení § 7a zákona o soudních poplatcích se navrhuje právní úprava placení poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, tj. úprava jeho výběru plátcem poplatku od poplatníka a jeho odvod plátcem poplatku správci poplatku.

V odstavci 1 se uvádí, kdo je plátcem poplatku, tj. tím, kdo pod vlastní majetkovou odpovědností vybírá a odvádí poplatek. Tímto plátcem je notář, který provádí zápis do veřejného rejstříku, tj. podle § 110 a 111 zákona o veřejných rejstřících fyzických a právnických osob notář, který sepsal podkladový notářský zápis nebo osvědčení.

V odstavci 2 je stanovena povinnost pro plátce poplatku poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem vybrat od poplatníka. Má-li být poplatník vystaven možnosti, že se zápis, o který požádal, neprovede, neboť plátce poplatku od něj poplatek nevybere (ne nutně vinou poplatníka), pak je nezbytné, aby z důvodu právní jistoty poplatníka byla plátcí poplatku stanovena lhůta pro vybrání poplatku od poplatníka. Tato lhůta je stanovena v trvání 10 dnů po podání žádosti u notáře osobou oprávněnou k jejímu podání.

Plátce poplatku může poplatek vybrat od poplatníka v hotovosti, poplatek může být zaplacen převodem na účet notáře, popř. zaplacen platební kartou apod.

V odstavci 3 se stanoví povinnost soustředit peněžní prostředky ve výši vybraného poplatku za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem na samostatném účtu. Může jít o prostředky přímo od poplatníka vybrané (tj. plátce poplatku je vybere například v hotovosti a sám je vloží na samostatný účet) nebo o prostředky jiné (tj. plátce poplatku je vybere například v hotovosti poplatku a převede na samostatný účet prostředky jiné ze svého jiného účtu). Na tento samostatný účet může prostředky zaslat i sám poplatník.

Samostatný účet musí splňovat tyto podmínky: (i) musí být veden v českých korunách, (ii) jeho majitelem musí být plátce poplatku, (iii) účet musí být veden bankou (tj. bankou se sídlem na území České republiky), zahraniční bankou se sídlem na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor nebo spořitelním a úvěrním družstvem (družstevní záložnou) se sídlem na území České republiky a (iv) musí jít o samostatný účet, tj. takový účet musí sloužit výhradně k ukládání peněžních prostředků odpovídajících vybraným poplatkům za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem.

Odstavec 4 stanovuje povinnost plátce poplatku odvést poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem správci poplatku, a to ve lhůtě 15 dnů po provedení zápisu. Tuto povinnost má plátce poplatku i v případě, že dosud poplatek od poplatníka nevybral. Lhůta 15 dnů byla zvolena s ohledem na způsob úhrady poplatku poplatníkem (tj. zejména zohledňuje bezhotovostní převod), nutnost soustřeďovat peněžní prostředky ve výši poplatku na samostatném účtu a odvádění poplatku na účet soudu (poplatek je zaplacen až jeho připsáním na účet soudu).

Má-li být poplatník vystaven možnosti, že se zápis, o který požádal, neprovede, neboť plátce poplatku od něj poplatek nevybere (ne nutně vinou poplatníka), pak je nezbytné, aby z důvodu právní jistoty poplatníka byla plátcí poplatku stanovena lhůta pro vybrání poplatku od poplatníka. Tato lhůta je stanovena v trvání 10 dnů po podání žádosti u notáře osobou oprávněnou k jejímu podání.

K bodu 9

Poplatek za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem není možné s ohledem na způsob jeho výběru platit kolkovými známkami. Proto se explicitně stanoví výjimka v § 8 odst. 4 zákona o soudních poplatcích.

K bodu 10

Jelikož povinnost aktivního jednání (výběru poplatku od poplatníka), je zákonem výslovně uložena plátcí, je vhodnější vázat neprovedení zápisu v odstavci 10 na nevybrání poplatku plátcem, nikoli na nezaplacení poplatku poplatníkem.

Zákon o soudních poplatcích s ohledem na konstrukci splatnosti poplatků za řízení a poplatků za úkony nezná sankce za nezaplacení těchto poplatků, resp. „sankcí“ je neprovedení řízení či úkonu. U nově zaváděného poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem je však situace odlišná, neboť poplatková povinnost vzniká již okamžikem podání žádosti a poplatek vybírá plátcem poplatku a odvádí ho až po provedení zápisu. Je tak nutné stanovit zvláštní sankci za nesplnění odvodové povinnosti plátcem poplatku. V opačném případě by totiž zápis byl proveden, ale nebyla by možnost vynutit odvedení poplatku za takový zápis.

V případě, že plátcem poplatku neodvede poplatek nebo jeho část včas, resp. ani do uplynutí 4 pracovních dní následující po dni splatnosti (dni, do kdy měl povinnost poplatek odvést), stanoví se zvýšení poplatku ve výši 20 % nezaplacené části poplatku. Zvýšení je tak možné stanovit až v případě, že plátcem poplatku bude v prodlení pátý den následující po dni, do kdy měl povinnost poplatek odvést. Navrhovaná úprava je analogická úpravě úroku z prodlení podle § 252 odst. 2 daňového řádu.

Zvýšení poplatku stanoví v rozhodnutí (usnesení) správce poplatku (tj. soud) podle občanského soudního řádu (viz § 13 odst. 1 zákona o soudních poplatcích).

Zvýšení poplatku je příslušenstvím (viz § 2 odst. 5 daňového řádu), a to příslušenstvím sledujícím osud poplatku.

K bodu 11

Protože poplatková povinnost k poplatku za zápis do veřejného rejstříku provedený notářem vzniká již okamžikem podání žádosti a poplatek vybírá plátcem poplatku a odvádí ho až po provedení zápisu, je třeba výslovně upravit zánik poplatkové povinnosti v případě, že zápis notářem není proveden. Podle § 113 zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob musí být zápis, jsou-li splněny podmínky, proveden bez zbytečného odkladu po podání žádosti. Nejsou-li však splněny podmínky pro zápis, notář provedení zápisu odmítne. Vzniklá poplatková povinnost zanikne. Pokud již plátcem poplatku poplatek od poplatníka vybral, vrátí jej poplatníkovi.

K bodu 12

Veřejný ochránce práv ve své Souhrnné zprávě veřejného ochránce práv za rok 2012 doporučil, aby řízení ve věcech ve věcech podpory v nezaměstnanosti (§ 39 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“)), podpory při rekvalifikaci (§ 40 zákona o zaměstnanosti) a kompenzace (§ 44b zákona o zaměstnanosti) a dávek pěstounské péče, byla osvobozena od soudního poplatku. V případě dávek pěstounské péče lze konstatovat, že novelou zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, došlo k tomu, že nelze dávky pěstounské péče podřadit pod žádnou ze skupin dávek definovaných v ust. § 11 odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích. Navrhovaným řešením tak pouze dojde k nápravě stavu, který zákonodárce nezamýšlel.

K bodu 13

Osvobození od soudního poplatku by se obdobně mělo vztahovat také na řízení o náhradu škody ze služebního úrazu podle § 115 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Služební úraz je definován v § 90 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Současný stav činil podle Ministerstva vnitra v praxi dlouhodobě problémy v nejednotném přístupu obsahově shodného právního vztahu tam, kde byl řešen vůči zaměstnanci České republiky zařazenému v Ministerstvu obrany nebo vůči vojáku z povolání. Ani Ministerstvo obrany přitom nespátřuje pro tyto případy za důvodné, aby mezi zaměstnanci, příslušníky bezpečnostních sborů a vojáky z povolání byly činěny rozdíly.

K bodu 14

Dle navrhovaného ustanovení budou vyjmenované odborové organizace a organizace zaměstnavatelů osvobozeny od povinnosti platit soudní poplatek nejen za zápis vzniku, ale rovněž i za zápis změn či zániku takových organizací. Dle dřívější úpravy byly tyto organizace evidovány u Ministerstva vnitra, přičemž jejich evidence nebyla žádným způsobem zpoplatněna, navrhované znění tak částečně navazuje na dřívější stav.

K bodu 15

S ohledem na to, že řízení ve věcech veřejného rejstříku, týká-li se zápis fyzické nebo právnické osoby, jejíž úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku (§ 11 odst. 1 písm. g) zákona o soudních poplatcích), je osvobozeno od soudních poplatků, a jde-li o řízení ve věcech veřejného rejstříku, jsou osvobozeny i ti, kdo jsou uvedeni v § 11 odst. 2 zákona o soudních poplatcích, není důvodu, aby v takových případech nebylo stanoveno osvobození i bude-li se jednat o zápis do veřejného rejstříku prováděný notářem. Obdobně to platí i pro řízení ve věci výmazu z veřejného rejstříku (§ 11 odst. 1 písm. k) zákona o soudních poplatcích).

K bodu 16 a k bodu 17

Původní zvýhodnění návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu, které spočívalo v nižším soudním poplatku, počítalo s tím, že toto řízení bude jednoduché a rychlé a soud jím

tedy nebude zatížen tolik jako při podání klasické žaloby. V současné době se však ukazuje, že 2/3 návrhů na vydání elektronického platebního rozkazu se následně „překlopí“ do běžného řízení. Zvýhodnění představované nižším soudním poplatkem tak ztrácí smysl, když soud dále pokračuje v řízení. Navrhuje se tak srovnání výše soudního poplatku za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu se soudním poplatkem za návrh na zahájení občanského soudního řízení.

K bodu 18

Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob umožňuje v ust. § 48 odst. 2 tzv. předregistraci obchodní firmy, tj. firma bude zapsána ještě před zapsáním samotné obchodní korporace. Navrhujeme tak, aby návrh na tzv. předregistraci byl rovněž zpoplatněn, a to ve výši 1 000 Kč.

K bodu 19

Nově se stanovuje položka, která určuje soudní poplatky za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem. V sazebníku poplatků tak budou 3 skupiny poplatků, a to 1) za řízení, 2) za úkony a 3) za tzv. přímé zápisy provedené notářem.

K čl. II

V přechodném ustanovení se navrhuje, aby za řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se vybíraly poplatky podle dosavadních právních předpisů.

K čl. III

Shromáždění vlastníků jednotek zpravidla rozhoduje i o výši příspěvku členů shromáždění na správu domu a pozemku a dále i o výši záloh na úhradu za služby či způsobu rozúčtování cen služeb. V minulosti panovaly neshody ohledně toho, zda i uvedené spory rozhodují okresní či krajské soudy. Problematika příspěvků na správu domu a pozemku, sporů o výši záloh na úhradu za služby je však obdobná sporům o dlužné nájemné, které běžně řeší soudy okresní. Není tedy důvod, proč odlišovat běžné nájemné od příspěvků na správu domu a pozemku a záloh na služby, když se ve své podstatě jedná o totožnou problematiku. Dané ustanovení proto vyjímá tyto okruhy z rozhodovací pravomoci krajských soudů a svěřuje je soudům okresním.

K čl. IV

V přechodném ustanovení se stanovuje postup pro řízení zahájená před nabytím účinnosti tohoto zákona. Řízení ve věcech sporů o příspěvky členů společenství vlastníků na správu domu a pozemku a sporů o zálohy na úhradu za služby, která byla zahájena u krajských soudů, tak budou těmito soudy dokončena.

K čl. V

K bodu 1

V případech, kdy společné jmění manželů zanikne smrtí jednoho z manželů a pozůstalý manžel se následně dohodne s dědici o vypořádání SJM, dochází k situaci, kdy neexistuje žádný dědic, který by zaplatil náklady notáře. Návrh řeší tuto situaci tak, že pokud na základě dohody pozůstalého manžela a dědiců dojde k vypořádání společného jmění bývalých manželů a řízení o dědictví je následně zastaveno z důvodu pozůstalosti bez majetku, resp. majetku nepatrné hodnoty, náklady notáře platí pozůstalý manžel, kterému SJM připadlo.

K bodu 2

Legislativně technická změna vzhledem k novele ustanovení § 108 odst. 1.

K bodu 3

V řízení o soudním prodeji zástavy je dle účinné úpravy obsažené v § 354 – § 358 zákona o zvláštních řízeních soudních místně příslušným soudem obecný soud osoby, v jejímž zájmu se řízení koná, tedy obecný soud žalobce. Takové řešení je však pro daný typ sporu neobvyklé. Navrhujeme proto, aby místně příslušným soudem byl obecný soud zástavního dlužníka (v případě jiné zástavy než je nemovitost) a v případě nemovité věci, aby byl příslušný soud, v jehož obvodu se daná nemovitá zástava nachází. Navrhovaným ustanovením je jasné stanoveno, který soud je k řízení příslušný.

K bodu 4

V § 458 navrhujeme odstranit špatný odkaz na § 445 správným odkazem na § 467. Ustanovení § 458 upravuje doručení rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů dítěte, které se ocitlo ve stavu nedostatku řádné péče. V případě, že účastníci nebyli při provedení výkonu přítomni, rozhodnutí doručí dodatečně soud. Dle účinné úpravy by jej měl dodatečně doručit soud příslušný dle § 445, toto ustanovení však upravuje místní příslušnost soudu v případě osvojení. Nahrazení odkazu na § 445 odkazem na § 467 tak dojde k tomu, že soudem příslušným k dodatečnému doručení rozhodnutí bude obecný soud nezletilého dítěte, tj. soud, kterému byla po provedení výkonu předběžného opatření věc předána.

K čl. VI

Z důvodu změny místní příslušnosti soudů v řízení o soudním prodeji zástavy je nutné upravit i přechodná ustanovení pro běžící řízení. Pro určení místní příslušnosti se v řízení zahájených před účinností zákona použijí dosavadní právní předpisy.

K čl. VII

Dle současné právní úpravy se místní příslušnost ve věcech dávek pěstounské péče řídí ustanovením § 7 odst. 2 soudního řádu správního, tedy dle sídla prvoinstančního správního orgánu. Ve věcech dávek pěstounské péče rozhodují krajské pobočky Úřadu práce ČR, jehož sídlem je Praha. Místně příslušným soudem tak je Městský soud v Praze. Navrhuje se, aby místní příslušnost ve věcech dávek pěstounské péče byla určována dle bydliště navrhovatele, jako je tomu u jiných dávek např. ve věcech zaměstnanosti.

K čl. VIII

K bodu 1

Z důvodu změny místní příslušnosti soudů v řízení o dávky pěstounské péče je nutné upravit i přechodná ustanovení pro běžící řízení. Pro určení místní příslušnosti se v řízeních zahájených před účinností zákona použijí dosavadní právní předpisy.

K bodu 2

Je žádoucí, aby řízení ve věcech, v nichž Nejvyšší správní soud po účinnosti nové úpravy zruší rozhodnutí Městského soudu v Praze, dokončil Městský soud v Praze, před kterým bylo řízení dříve vedeno, a který je tedy s případem obeznámen.

K čl. IX

S ohledem na legislativní proces se účinnost nové právní úpravy navrhuje stanovit od 1. ledna 2015.

V Praze dne 3. září 2014

Mgr. Bohuslav Sobotka, v.r.
předseda vlády

prof. JUDr. Helena Válková, CSc., v.r.
ministřyně spravedlnosti